

Лілія Барган

*(студентка другого освітнього рівня I курсу,
спеціальність «Освітні, педагогічні науки»,
педагогічний факультет)*

Т.К.Завгородня

(Наук.керівн. – доктор пед.наук, професор)

Імідж як складова педагогічної майстерності викладача

Професія педагога – особлива. Викладачі – це ті люди, які завжди на очах у суспільстві, поряд з ними знаходяться студенти, колеги. Часто педагог втрачає авторитет серед студентів, бо нецікавий їм як особистість. А без інтересу до особистості викладача немає інтересу до дисципліни, яку він викладає. Саме студенти дають енергію життя викладачу, а викладач дарує відкриття «нових горизонтів». Тому образ педагога має надихати. Як би не був професійно підготовлений викладач, він просто зобов'язаний постійно вдосконалювати свої особистісні якості, створюючи, таким чином, власний імідж.

Імідж педагога є проекцією його особистості, складовою його педагогічної майстерності і характеризується наявністю власного стилю та сумою індивідуальних характеристик, що роблять його неповторним. Особистість має свої позиції, своє яскраво виражене ставлення до життя, світобачення, до якого вона прийшла на основі великої свідомої роботи.

Імідж (від лат. *imitari*, що означає імітувати, а у перекладі з англ. *image* – образ, вираз) – образ, який складається не тільки із зовнішнього вигляду (одяг, прикраси, зачіска, макіяж), але і з постави, ходи, уміння говорити, рухатися. Все це створює образ людини. Тому «іміджбілдинг» (побудова образу) – обов'язок кожної людини, яка себе поважає, а тим більше – викладача [3, 88].

В педагогіці поняття іміджу визначається як поєднання зовнішніх та внутрішніх складових особистості. Ці характеристики зумовили появу таких типів іміджів: самоімідж – сприймання особистістю себе; імідж, який сприймається іншими; бажаний імідж. Останній поділяється на особистісний або індивідуальний та професійний, що буває позитивним і негативним.

Педагогічний імідж починається формуватися при навчанні студентів у педагогічних університетах, де закладаються перші паростки майбутнього педагога, але формування викладача та його іміджу в більшому ступені відбувається у системі післядипломної педагогічної освіти, де він розкриває усі свої здібності шляхом постійного удосконалення свого педагогічного досвіду.

Таким чином, актуальним та доцільним є необхідність перетворення існуючої системи розвитку педагогічної майстерності на більш досконалий рівень по створенню механізму формування стійкого цілісного образу педагога

(педагогічного іміджу), який забезпечить оптимальні умови для навчання та виховання учнів.

Н. В. Гузій пропонує розглядати поняття «педагогічного іміджу» як полісемантичну категорію, що характеризує стиль професійно-педагогічної діяльності, манеру спілкування, вміння індивідуалізувати свій образ, надавати йому естетичної виразності. Суспільство висуває вимоги до професійного іміджу педагога, впливає на його зміст. Але із покоління в покоління незмінними залишаються такі якості ідеального педагога, як любов до дітей, учнів, студентів; високий професіоналізм, доброзичливість, щирість, вміння спілкуватися [2, 85].

Імідж, в будь-якому разі, – результат свідомої роботи. Особливо він стосується ситуації, де він є частиною професійного успіху. Професія педагога потребує створення іміджу і через потреби ринкової економіки. Вже не достатньо бути просто професіоналом. Особистий імідж педагога є важливим доповненням або необхідною умовою його ефективної діяльності.

Позитивний імідж, в першу чергу, залежить від внутрішньої сутності людини: системи цінностей, переконань, позицій, що виявляються й у зовнішньому вигляді. Такій особистості притаманні власна гідність, самоповага, відповідальність за себе і майбутнє, висока професійна самооцінка, потреба в самореалізації, гнучкість у пошуку творчих альтернатив у процесі навчання.

Саме тому, формувати свій імідж педагогу необхідно значно прискіпливіше, ніж спеціалістам інших професій тому, що саме педагоги формують імідж своїх студентів, та являються їх взірцями, бо він для них – еталонна модель. М.А.Добролюбов писав: «Педагогами повинні бути кращі люди суспільства» [1, 136]. Кожен педагог повинен бути яскравою особистістю, бо він повинен зацікавлювати студентів, розвивати інтерес до свого предмету.

Образ ідеального педагога змальовано й у творах В. О. Сухомлинського, який узагальнив усі вимоги до цілісної моделі особистості та сформулював сто порад учителю школи. Він розкрив поняття «хороший педагог» як людину, яка любить студентів та відчуває радість від спілкування з ними, уміє товаришувати та вірить, що кожна людина здатна стати хорошою. Особливу увагу він звертав на внутрішню культуру та етику поведінки і спілкування педагога [4, 224].

На мою думку, імідж є базовою складовою педагогічної майстерності викладача, адже, багаторічні спостереження за педагогічною діяльністю педагогів-майстрів засвідчують, що бути майстерним педагогом ще недостатньо: важливо, щоб про рівень педагогічної майстерності вчителя склалося адекватне враження і в інших суб'єктів педагогічного процесу.

Оскільки чим більшою є ця відповідність, тим легше йому спілкуватися з іншими учасниками педагогічної взаємодії й тем менше сил йому буде потрібно, щоб знайти з ними спільну мову. Адже ефект особистісної чарівності відіграє чи не найважливішу роль у роботі вчителя і виступає чи не єдиним аргументом при розв'язанні проблемних ситуацій, наприклад.

Із цим фактом пов'язується необхідність формування у вчителя професійного самовідчуття себе як головного засобу педагогічної діяльності, педагогічного інструменту. Це самовідчуття у педагогічній діяльності подається як знак, меседж, що може бути прочитаним іншими.

Список використаних джерел

1. Добролюбов Н.А.. Чтобы в воспитании господствовала разумность. *Избранные педагогические высказывания*. М.,1936. 136с.
2. Зінченко В. Імідж учителя, або психологія одягу. *Відкритий урок: Розробки. Технології. Досвід*. 2008. № 4. С. 85–86.
3. Кайдалова Л.Г., Щокіна Н.Б., Вахрушев Т.Ю. Педагогічна майстерність викладача: *навч. посіб.* Харків: НФаУ, 2009. 88с.
4. Перельгіна Е. Б. Психология имиджа: *учеб. пособ. для студ.* М.: Аспект Пресс, 2002. 224 с.